

ПОГОДЖЕНО
на засідання педагогічної ради
ОЗ Демидівського ліцею,
протокол №9 від 28.08.2024

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
ОЗ Демидівського ліцею
від 30.08.2024 за №56

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
структурних підрозділів
дошкільної освіти
філій ОЗ Демидівського ліцею**

2024

Зміст

Вступ	3
Розділ I. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти	6
Розділ II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямків, логічна послідовність їх вивчення.....	8
Розділ III. Форми організації освітнього процесу.....	11
Розділ IV. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.....	15

Вступ

Відповідно до статті 4 Закону України “Про дошкільну освіту” структурні підрозділи дошкільної освіти філій ОЗ Демидівського ліцею (далі – дошкільні підрозділи) спрямовують діяльність на забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб; формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення вихованцями обов’язкових результатів навчання (набуття компетентностей), визначених Базовим компонентом дошкільної освіти та розроблена відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, затвердженого наказом МОН від 12.01.2021 за №33.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання (набуті компетентності);
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв’язок освітніх напрямків, логічну послідовність їх реалізації;
- форми організації освітнього процесу;
- систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

Зміст освітньої програми передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природо-доцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Мета і завдання освітньої програми:

- забезпечення якісної організації та здійснення освітнього процесу в ЗДО;
- створення умов, комфортних для розвитку пізнавальних і психічних процесів дітей, їхньої спрямованості на активність у соціумі;
- забезпечення реалізації можливостей і здібностей кожної дитини;
- створення в групах атмосфери гуманного та доброзичливого ставлення до всіх вихованців, що сприятиме вихованню у них товариськості, доброзичливості, допитливості, ініціативності, формуванню самостійності і творчості;
- турбота про здоров’я, емоційне благополуччя та своєчасний всебічний розвиток кожної дитини;

- максимальне використання різноманітних видів дитячої діяльності, їх інтеграція задля підвищення ефективності освітнього процесу;
- творча організація (креативність) освітнього процесу;
- варіативність використання навчального матеріалу з метою розвитку творчості з урахуванням інтересів і здібностей кожної дитини;
- забезпечення шанобливого ставлення до результатів дитячої творчості;
- єдність підходів до виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї;
- забезпечення наступності між закладом дошкільної освіти та початковою школою, що виключає розумові та фізичні перевантаження у змісті освіти дітей дошкільного віку;
- організація психолого-педагогічної підтримки дітей у відповідності з їх віковими та індивідуальними особливостями і здібностями, розвиток здібностей і творчого потенціалу кожної дитини як суб'єкта відносин з самим собою, іншими дітьми, дорослими та світом;
- забезпечення психолого-педагогічної підтримки сім'ї та підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку освіти, охорони і зміцнення здоров'я дітей;
- корекційно-розвиткова робота, що забезпечує своєчасну спеціалізовану допомогу в освоєнні змісту навчання і корекцію дітей з ООП в умовах закладу дошкільної освіти;
- підвищення професійної майстерності педагогів дошкільної освіти;
- розвиток комунікативно-мовленнєвої та логіко-математичної, ігрової компетенції.

Організація освітнього процесу в дошкільних підрозділах здійснюватиметься відповідно до власної концепції за пріоритетними напрямками:

- художньо-естетичний;
- фізкультурно-оздоровчий.

Освітня програма спрямована на реалізацію таких завдань:

- створення умов для фізичного, духовного, психічного, та соціального благополуччя дітей;
- вдосконалення якості освітнього процесу шляхом системного аналізу та вирішення завдань формування соціально-моральних цінностей особистості;
- сприяння підвищенню професійної майстерності педагогів шляхом самоосвіти та участі у різних формах методичної роботи;
- упровадження сучасних методів та інноваційних технологій у взаємодії з родинами вихованців, з метою забезпечення запитів батьків, надання допомоги у вихованні і розвитку дітей.

Педагоги дошкільних підрозділів забезпечують засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту дошкільної освіти на рівні вимог Базового

компонента дошкільної освіти – Державного стандарту дошкільної освіти України, який передбачає:

- компетентнісний підхід до розвитку особистості, збалансованість набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей і вольової поведінки дитини;
- надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування у дітей узгоджувати особисті інтереси з колективними;
- формування у дітей цілісної, реалістичної картини світу, основ світогляду;
- забезпечення індивідуального особистісного розвитку.

Забезпечення наступності і перспективності в освітньому процесі між дошкільною і початковою освітою полягає у послідовності чинної програми розвитку “Українське дошкілля”.

Формування позитивної мотивації здобувачів освіти до освітньої діяльності здійснюється через розвиток життєвих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Розділ I. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітній процес у дошкільних підрозділах здійснюється відповідно до програмно-методичного забезпечення та є єдиним комплексом освітніх компонентів для досягнення вихованцями результатів набуття компетентностей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти та програмою розвитку дитини “Українське дошкілля”, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

Зміст інваріантної складової Базового компонента дошкільної освіти забезпечується через освітню програму розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля”, рекомендованої Міністерством освіти і науки України.

Мова навчання та виховання дітей українська.

У дошкільних підрозділах функціонують різновікові групи:

З метою реалізації Базового компонента дошкільної освіти, вищезазначених освітніх програм та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 за №446 “Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності”, Листа МОНУ від 10.08.2021 за №1/9-406 “Щодо окремих питань діяльності закладів дошкільної освіти у 2021/2022 н. р.” загальний обсяг тижневого навантаження за віковими групами становитиме:

Орієнтовні види діяльності за освітніми лініями	Орієнтовна кількість занять у різновіковій групі
Ознайомлення із соціумом	2
Ознайомлення з природним довкіллям	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо)	4
Логіко-математичний розвиток	1
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	3
Здоров'я та фізичний розвиток	3
Загальна кількість занять на тиждень	15

Години, передбачені для фізкультурних занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дітей.

Навчальне навантаження: тривалість проведення занять – спеціально організованих форм освітнього процесу, що відповідають віковим можливостям вихованців згідно із санітарним законодавством.

Тривалість одного заняття:

у різновіковій групі – 15–25 хвилин.

Максимально допустима кількість занять у першій половині дня різновіковій групі не перевищує двох навчальних занять. У середині та наприкінці занять проводяться фізкультурні хвилини.

Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин.

Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, проводяться в першу половину дня та у дні з високою працездатністю (вівторок, середа).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Очікуваними результатами освітнього процесу є набуття компетентностей, що визначені за усіма освітніми лініями Базового компонента та комплексними і парціальними програмами, за якими здійснюється освітній процес.

Набуття різних видів компетентностей дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій – провідній для дітей дошкільного віку); руховій; природничій; предметній; образотворчій; музичній; театральній; літературній; сенсорно-пізнавальній; мовленнєвій; трудовій і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. На кінець навчального року формується модель випускника кожної групи.

Рівень сформованості компетентностей різних вікових груп з'ясовується у процесі здійснення моніторингу рівня засвоєння програмового матеріалу дітьми раннього та дошкільного віку, отримання антропометричних даних та встановлення рівня нервово-психічного розвитку дітей раннього віку в процесі спостереження за життєдіяльністю дітей.

Для здійснення моніторингу якості освітнього процесу в дошкільних підрозділах використовуються методичні рекомендації “Моніторинг якості дошкільної освіти” Інструментарієм здійснення моніторингу є: карти спостереження та кваліметричні моделі (регіональні моніторингові дослідження та кваліметрична модель Єльнікової Г.В., лист МОНУ від 06.11.2015 за №1/9-535 “Щодо визначення рівня розвитку дитини старшого дошкільного віку за допомогою кваліметричної моделі”).

За результатами здійснення моніторингових процедур педагоги планують корекційну діяльність з дітьми дошкільного віку, а також індивідуальну роботу.

Дошкільні підрозділи здійснює планування методичної роботи також з урахуванням цих результатів.

Розділ II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямків, логічна послідовність їх вивчення

Освітній процес у дошкільних підрозділах спрямований на формування та розвиток компетентностей вихованців відповідно до освітніх ліній Базового компонента.

Освітня лінія	Зміст освітнього процесу
Особистість дитини	<p>Передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none">- формування позитивного образу “Я”, створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності;- виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоствавлення, самооцінка.
Дитина в соціумі	<p>Передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none">- формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в дитини з'являються інтерес та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає уміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.

<p>Дитина в природному довкіллі</p>	<p>Містить доступні дитині дошкільного віку уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля. Природнича освіченість передбачає наявність уявлень дитини про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природодоцільній поведінці: виважене ставлення до рослин і тварин; готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримання правил природо-користування.</p>
<p>Мовлення дитини</p>	<p>Передбачає: - засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Оволодіння мовою як засобом пізнання і способом специфічно людського спілкування є найвагомим досягненням дошкільного дитинства. Мова виступає “каналом зв'язку” для одержання інформації з немовних сфер буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного. Мовленнєве виховання забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням. Мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички. Вивчення української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот передбачає залучення дітей інших національностей, які є громадянами України, до оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими, виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.</p>
<p>Дитина в світі культури</p>	<p>Передбачає: - формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних</p>

	<p>та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання.</p>
Гра дитини	<p>Передбачає: - розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому. Гра забезпечує задоволення ігрових уподобань кожної дитини, сприяє виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об'єднань за інтересами, спонукає до обміну думками, оцінювання себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень.</p>
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	<p>Передбачає: - сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальна освітня лінія спрямована на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.</p>

Розділ III. Форми організації освітнього процесу

Відповідно до Закону України “Про дошкільну освіту” освітня програма дошкільних підрозділів визначає мету, завдання освітнього процесу на навчальний рік, а також форми його організації.

Термін навчання.

Навчальний рік починається 1 вересня і закінчується 31 травня, оздоровчий період (під час якого освітня робота здійснюється відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій МОН) – з 1 червня по 31 серпня.

Упродовж навчального року для дошкільників будуть проводитись канікули, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, крім фізкультурно-оздоровчої та художньо-продуктивної діяльності.

Організоване навчання у формі занять проводиться, починаючи з 3-го року життя.

Заняття проводяться у різновіковій групі, розподіляючи дітей на підгрупи. Тривалість занять становить:

- з дітьми 3-4 років – не більше 15 хвилин;
- з дітьми 4-5 років – 20 хвилин;
- з дітьми 5-6 років – 25 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями становить не менш 10 хвилин.

Тривалість проведення гурткової роботи – 15-25 хвилин залежно від віку дітей.

З метою досягнення очікуваних результатів навчання (набуття компетентностей) педагогами будуть проводитись різні форми організації освітнього процесу, у тому числі заняття різних типів. Для якісної організації освітнього процесу проводяться такі заняття (за типами):

- фронтальні, колективні (з усіма дітьми групи);
- групові (10-12 дітей);
- індивідуально-групові (4-6 дітей);
- індивідуальні (1-4 дитини).

За дидактичними цілями у всіх вікових групах організовуються такі види занять:

- заняття із засвоєння дітьми нових знань;
- заняття із закріплення і систематизації досвіду дітей;
- контрольні заняття.

За специфікою поєднання змісту та форм роботи в межах заняття проводяться такі заняття:

- інтегровані;
- комплексні.

Інтеграція сприяє значному скороченню організованих форм навчальної діяльності (занять) та істотно знижує навчальне навантаження на дітей.

Освітня діяльність у групах планується як у I-й, так і у II-й половині дня відповідно до розкладу занять на тиждень. У другій половині дня можуть плануватися заняття з художньо-продуктивної та діяльності та фізичного розвитку. Весь освітній процес організовується диференційовано з урахуванням віку і індивідуальних особливостей дітей.

У дошкільних підрозділах планування освітнього процесу здійснюється за режимними моментами та блочно-тематичним принципом, що забезпечує змістовну цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

Блочно-тематичне планування освітнього процесу є одним із ефективних інструментів реалізації принципу інтеграції й сприяє кращому засвоєнню знань, умінь і практичних навичок дошкільників з відповідної теми, яка пропонується для вивчення і закріплення протягом одного-двох тижнів. Інтеграція – це шлях і спосіб формування у дітей цілісної картини світу.

Тип заняття обирає та уточнює педагог (вихователь, музичний керівник та інші) самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених в освітніх програмах.

Рівномірно розподіляються види активності за основними видами діяльності протягом дня в залежності від бажань та інтересу дітей. Окрім занять, проводяться інші форми спеціально організованої освітньої діяльності:

- ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі, театралізовані, ігри з піском та водою та інші);
- спостереження;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- екскурсії;
- театралізована діяльність;
- трудова діяльність.

Крім спеціально організованої освітньої діяльності, передбачається самостійна діяльність дітей: ігрова, художня, фізична.

За окремим планом педагоги здійснюють індивідуальну роботу з дітьми.

Фізичне виховання дітей передбачає проведення:

- ранкової гімнастики;
- гімнастики пробудження;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- загартування;
- фізкультурних хвилинок під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями;
- фізкультурних комплексів під час денної прогулянки (пішохідний перехід);
- оздоровчих заходів.

Організоване навчання у формі фізкультурних занять проводиться з молодшого віку.

В інклюзивній групі (якщо така наявна) команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (далі – Команда супроводу) (до складу команди супроводу включаються батьки) розробляє індивідуальну програму розвитку дитини з особливими освітніми потребами (далі – дитина з ООП). Відповідно до особливостей розвитку дитини з ООП Команда супроводу розробляє індивідуальну програму розвитку, за якою з дитиною з ООП проводяться корекційно-розвиткові заняття. Команда супроводу формує та узгоджує з батьками розклад корекційно-розвиткових занять дитини з ООП. Корекційно-розвиткові заняття згідно з індивідуальною програмою розвитку, проводяться педагогами ЗДО та (або) із залученням фахівців інклюзивно-ресурсного центру чи інших закладів освіти, які мають право здійснювати освітню діяльність у сфері освіти за необхідними напрямками.

Вищезазначені форми організації освітнього процесу дошкільних підрозділах реалізуються в рамках:

- плану роботи закладу дошкільної освіти;
- режиму роботи груп.

За окремим планом у закладі організовується оздоровлення дітей, під час якого освітній процес організовується в наступних формах:

- ранкова гімнастика та гімнастика пробудження;
- дозований біг, ходьба по траві, піску, по “доріжці здоров’я”;
- рухливі та спортивні ігри;
- процедури прийняття сонячних та повітряних ванн;
- екскурсії, цільові прогулянки;
- продуктивні види діяльності;
- ігри з водою, піском;
- конструкторські та творчі ігри;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- організація трудової діяльності;
- літературні розваги, конкурси малюнків;
- змагання, різноманітні конкурси, естафети.

З метою забезпечення єдиних вимог і наступності сімейного і суспільного виховання, надання психолого-педагогічної допомоги батькам або особам, які їх замінюють, підтримки різнобічного розвитку дітей, які виховуються в умовах сім’ї, в дошкільних підрозділах організовано психолого-педагогічну допомогу батькам.

Основні форми діяльності:

- організація лекторіїв, індивідуальних і групових консультацій для батьків або осіб, які їх замінюють;
- організація заочного консультування через листування, в телефонному режимі;

Консультативний центр здійснює консультативну допомогу батькам або особам, які їх замінюють, із питань:

- соціалізації дітей дошкільного віку, які виховуються в умовах сім'ї;
- вікових, психофізіологічних особливості дітей;
- психологічної готовності до навчання у школі;
- профілактики відхилень у фізичному, психічному і соціальному розвитку дітей дошкільного віку, які виховуються в умовах сім'ї;
- організації ігрової діяльності;
- організації харчування дітей вдома;
- створення умов для загартування і оздоровлення;
- соціального захисту дітей із різних категорій сімей.

Робота з батьками або особами, які їх замінюють і дітьми (віком від 3 до 5 років) проводиться підгрупами та індивідуально за річним планом роботи.

Організація психолого-педагогічної допомоги батькам або особам, які їх замінюють, будується на основі інтеграції діяльності спеціалістів консультативного центру: вихователів, практичного психолога, медичного працівника.

Також з метою поширення серед батьків психолого-педагогічних та фізіологічних знань про дітей раннього та дошкільного віку, доступності здобуття дошкільної освіти педагогічні колективи дошкільних підрозділів здійснює соціально-педагогічний патронат сімей, діти яких за станом здоров'я та інших причин не відвідують дошкільних підрозділів, але проживають на його території обслуговування.

Розділ IV. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідно частини 3 ст. Закону України “Про освіту” у дошкільних підрозділах сформовано систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

Результати освітньої діяльності педагогів дошкільних підрозділів з формування у дітей компетентностей будуть визначатись шляхом проведення моніторингових досліджень:

Назва групи	Форма дослідження	Інструментарій
Різновікова група	Педагогічна діагностика: моніторинг	<ul style="list-style-type: none">- дидактичні ігри та вправи;- розвивальні ігри;- вивчення листків здоров'я кожної дитини;- анкетування (опитування) батьків;- аналіз мовлення батьків і рідних дитини;- міні-заняття з окремими дітьми;- спостереження за дітьми (безпосередні, опосередковані);- бесіда з дітьми (як допоміжний метод);- вивчення продуктів праці дошкільнят (малювання, ліплення, аплікації, конструювання, художньої праці, мовленнєвої творчості тощо);- контрольні зрізи рівнів знань та умінь дітей з різних розділів програми (нульові зрізи - у вересні, контрольні зрізи - у грудні-січні, підсумкові зрізи - у квітні-травні).

Моніторинг досягнень дітей у різновікових групах здійснюється за методичним посібником “Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти” (за загальною редакцією Т. В. Киричук, О. М. Кулик, Н. М. Шаповал).